

۰۱ / ۰۶ / ۲۰۱۴

صالحه وهاب واصل

پوپلزایی

پوپلزای (پوپلزای، پوپلزایی، پوپلزایی فوفلزایی) از تیره‌های شاخه‌دُرانی (آبدالی) از قوم پشتون کندهار هلمند است.

درانیا در جنوب و جنوب غربی افغانستان زندگی می‌کنند و کندهار مرکز عمده آنهاست. آنها به چندین شاخه تقسیم می‌شوند. برخی از آنها که از نوادگان شخصی به نام زیرک (زیلوک) به شمار می‌آیند شامل پوپلزایی، آلکوزایی، بارکزایی و اچکزایی هستند (اچکزایی در نیمه سده هجدهم توسط احمد شاه درانی از بارکزایی جدا می‌شود).

گروه دیگر از قبایل درانی که نوادگان پنجپا هستند به نام نورزی، علیزی و اسحاقزی نامیده می‌شوند. اچکزایی‌ها، نورزی‌ها و اسحاقزی‌ها عمدتاً کوچ نشین اند، یا حداقل تا این اواخر بودند.

پوپلزایی و بارکزایی به طور سنتی مهمترین قبایل درانی بشمار می‌آیند. دودمان شاهی افغانستان از نیمه سده هجدهم تا آغاز سده نوزدهم همواره به یکی از طوایف پوپلزایی بنام سدوزی تعلق داشته اند. سپس سدوزی پوپلزایی و بارکزایی به نسبت اختلافات از هم جدا میشوند.

پس از فوت احمدشاه، وزیر او، شاه ولی خان پوپل رئیس قوم بارکزاییها، شاهزاده سلیمان را به پادشاهی به تخت نشاند شاه ولی خان که خسر شاهزاده سلیمان می شد خلاف اصول و نصیحت احمد شاه بابا عمل نمود. درین زمان امرا و سران اقوام به واسطه خلاف رفتاری شاولی خان در امور، از شاهزاده سلیمان روی گردانیده و به هرات نزد تیمور رفتند. تیمور نیز با سپاهیان فراوان به کندهار رفت و کندهار را بدون جنگ تصرف کرد. با وجودیکه تیمور شاه هنوز به کندهار نزدیک نشده بود شاهزاده سلیمان از کرده اش پشیمان گردیده با سردار شاولی خان به پذیرایی تیمور شاه رفتند. ولی تیمورشاه که شخصی عقده مند، عیاش و خود پسند بود دستور داد تا شاه ولی خان و پسرانش را بکشند. تیمور شاه سردار محمد جان خان پوپلزایی را نیز از سمت سپه سالاری سبکدوش نموده به ولایت ریگزار فراه تبعید نموده، بعداً او را با دادن زهر کشت. بدین ترتیب، تیمور در ۱۱۸۶ به پادشاهی رسید. پس از قتل شاولی بارکزایی ها که مخالف تیمور شاه بوده در صدد قدرت برآمدند. تا آنکه امیر دوست محمد خان بنام اولین پادشاه بارکزایی بر تخت نشست. بارکزایی ها در اثر مداخله شدید انگلیس و ایران بتدریج گوشه های این خاک را از دست دادند. چنانچه انگلیسها در زمان دوست محمد خان بلوچستان و سیستان را بدون جنگ بدست آوردند. در اثر معاهده گندمک با سردار یعقوب خان پنجاب را بدست آوردند در اثر معاهده دیورند با عبدالرحمن پشتونستان را بدست آوردند. یعنی همه را بدون مقاومت از دست دادند. پس از آن، بارکزایی ها به عنوان شاه سازان جانشین پوپلزایی ها شده و رهبران آنها تا ۱۹۷۸ بر افغانستان حکمروایی داشتند. بارکزایی ها الی آخرین سال سلطنت خود قبر تیمور شاه را به بدترین حالت نگهداشتند، تا آنکه حامد کرزی قبر تیمور شاه را دوباره اعمار نمود.

منبع: فیسبوک مقالات و نوشته های کریم پوپل ۱۶ februari

پایان

د پاپو شمیره: له ۱ تر ۱

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولئ